

Problemen met het plan stedelijk water 2023-2027

Teun de Vries

22-11-2024

Beste gemeenteraadsleden, geacht college van burgemeester en wethouders,

Ik vind het nodig om hier te komen spreken over de problemen die ik ondervind door klimaatverandering in het algemeen en door het plan stedelijk water H.L 2023-2027 in het bijzonder.

De KNMI rapporteert en informeert ons zeer regelmatig over klimaatverandering op hun eigen website. Ik citeer 1 zin daaruit: "In een warmere wereld is het weer extremer. Meer zware neerslag leidt tot lokale overstromingen en schade aan oogsten. Bij langere perioden van droogte komen ecosystemen in gevaar die sterk afhankelijk zijn van neerslag."

De klimaatverandering die we meemaken gaat dus gepaard met steeds hogere temperaturen, maar ook met langere periodes van zware neerslag én droogte. Het klimaat wordt, kortom, steeds extremer.

De zomer van 2021 en 2022 was in Heeze-Leende extreem heet met temperaturen van 40°C. Nooit eerder was het in onze gemeente zo heet. In die tijd is het plan "stedelijk water Heeze Leende 2023-2027" gemaakt en dat plan gaat heel kort samengevat over 3 doelen: vernatten, vernatten en vernatten. Het grondwaterpeil moest omhoog en allerlei maatregelen werden genomen om te voorkomen dat de natuur zou verdrogen als gevolg van extreme hitte. De bebouwde kom werd ontzien, maar het buitengebied kreeg te maken met een grondwaterstijging. Inwoners van het buitengebied moesten maar accepteren dat het grondwater zou stijgen en zelf de problemen die daardoor ontstaan oplossen. Heeft de gemeente er destijds rekening mee gehouden dat een stijging van het grondwater tot problemen kan leiden voor natuur en inwoners? Zie ook de foto hier op de achtergrond van de "natte natuurschap Groote Heide". Op grote schaal zijn bomen gekapt, bosgrond is afgegraven, sluizen zijn omhoog gezet, sloten zijn gedempt, er zijn nieuwe sluizen gemaakt om het water langer vast te houden, de loop van Aa bij Leenderstrijp is veranderd, duikers zijn weggehaald etc. etc.

De reden dat ik naar u ben gekomen is dat de gevolgen van dit eenzijdige beleid gericht op vernatten tot grote problemen heeft geleid de afgelopen 2 jaar. Al eind 2023 stonden grote delen van de bossen in onze gemeente blank. Het regenwater kon niet goed meer weg en omdat bomen gekapt zijn, werd het regenwater minder opgenomen. Al in november 2023 werd er alarm geslagen door inwoners van Leende die zagen dat het grondwaterpeil nieuwe recordhoogtes had bereikt en woningen begon binnen te dringen die nooit eerder nat waren geworden. Het grondwaterpeil zou in 2024 nog verder stijgen en nog meer schade veroorzaken.

Ik noem 3 grote schadeposten die dit verkeerde beleid heeft veroorzaakt.

1. Ten eerste schade voor de boeren. Er zijn akkers en weilanden overstroomt. Oogsten zijn mislukt. Hoe groot de schade is, hangt sterk af van de ligging van de akker en het gewas van elke specifieke boer. Sommige weilanden hebben zeker een half jaar onder water gestaan waardoor vee niet in de wei kon. Kan de gemeente ten minste de oude sloten weer open graven en mogelijkheden bieden om water gereguleerd af te voeren naar de Kleine Dommel?
2. Woningen en bedrijven hebben waterschade opgelopen door overstromingen en hoge grondwaterstanden. Ik heb u daar zelf ook een brief over geschreven met foto's ter illustratie. Mijn eigen huis is overstroomd en grondwater is via de vloer naar binnen gekomen omdat de bodem volledig verzadigd is. Ik heb meubels weg moeten gooien, er staat schimmel op de binnenmuren. Ik heb al een jaar lang 24 uur per dag, 7 dagen in de week ontvochtigers aan in huis, een deel van mijn huis is niet meer bewoonbaar. Alle gespecialiseerde schade herstelbedrijven zitten tot juli 2025 vol. De kosten om de schade te herstellen loopt in de tienduizenden euro's en er is geen zicht op verbetering omdat het beleid van vernatten doorgaat, met als gevolg een grondwaterstand die nog steeds historisch hoog blijft en niet meer zakt. Ik vroeg het aan waterschap de Dommel om de grondwaterstand te laten zakken maar het antwoord was "we kunnen niks doen. We hebben te maken met een natuurlijk systeem". Volgens mij kunnen we wel iets doen, we kunnen een systeem bedenken om grondwater via sloten af te voeren naar de kleine Dommel. Er is gekozen voor een beleid gericht op vernatten maar alle schade als gevolg daarvan is voor de inwoners van Heeze-Leende. Is er door de gemeente wel nagedacht over de consequenties van dit beleid gericht op vernatten? Wat kan ik doen nu de bodem van mijn perceel volledig is verzadigd met grondwater waardoor "infiltratie op eigen terrein" niet meer kan? Om niet te verdrinken kan ik alleen maar water wegpompen naar het riool, wat ook voor mij veel geld kost en niet de oorzaak wegneemt.
3. Ten derde de natuur: ik heb midden in de zomer van 2024 tientallen bomen gezien die hun blad verloren. Niet omdat de herfst eraan kwam, maar simpelweg omdat ze dood gingen door de hoge grondwaterstand. Weet de gemeente hoe het gesteld is met de bomen in de bossen van Heeze-Leende? Kan het zo zijn dat op dit moment duizenden bomen aan het afsterven zijn als gevolg van de extreem hoge grondwaterstand die al ruim een jaar zo hoog is? Beste gemeente, zou u ook voor de natuur willen denken aan manieren om het grondwaterpeil te kunnen reguleren?
4. Ten slotte de fiets- en wandelpaden in onze gemeente. Ik heb hierover ook wat krantenartikelen gedeeld in de brief die ik u eerder dit jaar stuurde. Ik fiets voor mijn werk dagelijks van Leende, via Heezerenbosch naar Eindhoven en heb tussen november 2023 en juli 2024 niet 1 dag over een droog fietspad gefietst. Ook waren fietspaden in het Leenderbos maandenlang onbegaanbaar, om nog maar te zwijgen van alle wandelpaden in onze gemeente. De afgelopen 3 maanden staan er weer overal grote plassen op de fietspaden en uiteraard ook in de natuurgebieden die ze doorkruisen. Ook hier hoop ik dat de gemeente maatregelen gaat nemen om de grondwaterstand te reguleren. Voor de duidelijkheid: met reguleren bedoel ik sluizen die in periodes van droogte dicht kunnen en open in periodes waarin het veel te nat is.

Beste gemeenteraad, beste burgemeester en wethouders, ik hoop dat het voor u nu duidelijk is dat Het plan stedelijk water 2023-2027 aangepast moet worden, liefst zo snel mogelijk. We hebben de afgelopen 2 jaar gemerkt dat ons klimaat niet alleen extreem warmer en droger wordt maar soms ook extreem natter. Ook ik zou in 2022 voorstander geweest zijn van een beleid gericht op vernatten maar de afgelopen 2 jaar ben ik tot de conclusie gekomen dat reguleren van de grondwaterstand nodig is, ik herhaal het nog maar eens: sloten die gedempt zijn moeten weer worden hersteld. In sloten moeten stuwen komen, er moeten misschien zelfs nieuwe sloten worden gegraven waar nodig. Ik hoop dat de planologen van het waterschap De Dommel zich hierover willen buigen, in het belang van ons allemaal.

En als u nog denkt, ach zo'n vaart loopt het allemaal niet. Dit is maar een incident. Dit jaar is het wat natter. Niks doen kan ook. Dan wil ik u wel tot slot van mijn verhaal een paar incidenten noemen die de afgelopen jaren plaats hebben gevonden en die tot gruwelijk veel schade hebben geleid.

Oktober 2024: overstromingen in Spanje als gevolg van hevige regenval, ruim 200 doden en heel veel schade in 78 gemeentes.

September 2024: overstromingen in Duitsland, Oostenrijk en Tsjechië als gevolg van hevige regenval, 21 doden en neerslagrecords in alle 3 deze landen. Ook records in de waterstanden van de Elbe en Donau.

September 2024: overstromingen in Italië als gevolg van hevige regenval, m.n. rondom Bologna, duizenden mensen waren geëvacueerd.

Augustus 2024: hagel en overstromingen lokaal in Nederland, o.a. ondergelopen woonwijken in Limburg, Noord Brabant, Gelderland en Overijssel met als gevolg miljoenen euro's schade.

Juli 2024: als gevolg van hevige regenbuien werden snelwegen in Overijssel en Zuid Limburg tijdelijk afgesloten omdat ze overstroomd waren. Woonwijken in o.a. Enschede overstroomden en woningen werden onbewoonbaar verklaard. Vakantiegangers in Limburg werden geëvacueerd.

En dan heb ik het nog niet over de recente overstromingen in Slovenië, de Eiffel, de Ardennen en Valkenburg waar ook mensen overleden zijn en veel schade werd veroorzaakt door felle buien.

De vraag is niet of maar wanneer onze gemeente wordt getroffen door nog hevigere, fellere, buien dan wat we de afgelopen 2 jaar hebben meegemaakt. Ik hoop niet dat het zo'n erg wordt als de voorbeelden die ik net noemde maar het zou naïef zijn om te denken dat Heeze-Leende niet blank kan komen te staan. Ik wens u alvast heel veel succes om onze gemeente weerbaar te maken tegen klimaatverandering.

Met vriendelijke groet,

Teun de Vries